

Nr 154

Av herr **Munktell m. fl.**, om inrättande av en professur i barnpsykiatri vid Uppsala universitet.

(Lika lydande med motion nr 121 i Första kammaren)

Direktionen för Akademiska sjukhuset i Uppsala meddelar i anslagsäskanden till årets riksdag att barnpsykiatriska kliniken år 1961 inflyttar i nya utökade lokaler. Antalet vårdplatser i kliniken kommer härigenom att ökas från 20 till 36, fördelade på 4 avdelningar för barn- och ungdomspsykiatriska fall. Till kliniken beräknas även anslutas en poliklinik för utomlänspatienter och återbesök, vilken skall skötas av de vid kliniken anställda läkarna. Med hänsyn till de ökade arbetsuppgifter som kommer att vila på klinikkens överläkare genom utökningen av vårdplatsantalet och den omfattande undervisningsbördan ävensom till önskvärdheten av att till kliniken kunna binda läkare med speciellt intresse för forskning och vidareutbildning inom området under längre tid än ett underläkarförordnande medger, synes en av de biträdande läkartjänsterna böra få ställning av tjänst som biträdande överläkare. Som jämförelse kan nämnas att antalet läkare vid barnpsykiatriska kliniken å Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt med 20 vårdplatser och vid motsvarande klinik å karolinska sjukhuset med 14 vårdplatser uppgår till 5 resp. 3.

Universitetskanslern hemställer — under åberopande av bland annat vad fakulteten och 1948 års läkarutbildningskommitté anfört i ämnet (SOU 1953:7) — att en professur i barnpsykiatri inrättas vid universitetet från och med nästa budgetår. Medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala har till stöd för sitt yrkande anfört bl. a. följande.

Vid bedömningen av angelägenhetsgraden bör också erinras om att det föreligger ett utomordentligt stort behov av att inom rimlig tid få välutbildade läkare till den organiserade psykiska barn- och ungdomsvården, som sedan länge beslutats i princip men som i många delar av landet alltjämt väntar på realiserande på grund av bristen på kvalificerad personal och i första hand därvid läkare. Arbetsuppgifterna för barnpsykiatrien äro mycket vida. Hittills ha av begripliga skäl i första hand de terapeutiska uppgifterna kommit att stå i förgrunden. Det är emellertid ytterst angeläget att de förebyggande åtgärderna alltmera beaktas. Endast på den vägen *kan* de för samhället ständigt mera påträngande psykologisk-psykiatriska problemen inom barn- och ung-

domsvården angripas effektivt och på bred front. Det kan icke råda något tvivel om att väl utbyggda universitetsinstitutioner härvid kunna och böra spela en central roll.

I ärendet har också åberopats betänkanden av praktiskt taget samtliga de sakkunniga som på senare tid utrett frågorna om att återföra missanpassad ungdom till ett normalt liv. Här må räcka med att citera betänkandet av de parlamentariska sakkunniga som hade att överväga åtgärder för att motverka ungdomsbrottsligheten m. m. (SOU:37). De anföra (s. 71).

Ett av de mest trängande önskemålen är enligt vår mening att psykiatrisk och psykologisk expertis utnyttjas i behandlingsarbetet. Vi är medvetna om att tillgången på psykiatrer är otillräcklig och att arbetet inom åtskilliga andra vårdområden hindras av denna brist, men vi anser det nödvändigt att man prövar sig fram på olika vägar för att för varje anstalt säkerställa en kontinuerlig medverkan av psykiatrisk expertis.

Chefen för ecklesiastikdepartementet har uttryckligen framhållit, att vägande motiveringar har förebragts även för flertalet av de förslag vilka han ej nu kunnat tillstyrka men som i åtskilliga fall torde böra genomföras redan under de allra närmaste åren. I anslutning härtill har han avböjt inrättandet av barnpsykiatri-professuren, men detta i ordalag som antyder att avböjandet förestavas enbart av besparingsskäl.

Det sista är så mycket mer förvånande som kostnadsskillnaden mellan en professur och nuvarande anordning är helt bagatellartad. En professor avlönas enligt B 3 med 44 988 kronor per år. Den nuvarande överläkaren avlönas enligt B 1 med 40 800 kronor per år och uppbär därjämte ett arvode som biträdande lärare med 1 920 kronor per år. Skillnaden i årskostnad utgör alltså endast 2 268 kronor.

Landstingsintressen och intresset hos dem som sysslar med återförandet av den mentalt mindre lyckligt lottade ungdomen till bästa möjliga hälsa talar med styrka för att landets lokalt sett största barnpsykiatriska klinik förses med den vetenskapliga ledning som alla är ense om att den behöver.

Under åberopande av det anförda hemställer vi,

att riksdagen beslutar att vid behandlingen av åttonde huvudtiteln, punkten 182 och motsvarande punkt under elfte huvudtiteln, inrätta en tjänst såsom professor vid den barnpsykiatriska kliniken i Uppsala.

Stockholm den 24 januari 1961

Henrik Munktell

Elisabet Sjövall

Erik Grebäck

S. G. W. Wahlund

Brita Elmén